

Kristoffer Høy Sidenius' translokationstale

Taler

Kristoffer Høy Sidenius
Rektor på Gribbskov
Gymnasium

Dato

21. juni 2019

Sted

Gribbskov Gymnasium

Kære studenter,

Kæmpe stort tillykke til jer, jeres stolte forældre og jeres engagerede og dygtige lærere, som har hjulpet jer på vej gennem 3 krævende år i gymnasiet. Det har forhåbentlig været lærerigt og udviklende både fagligt socialt. På hver jeres måde har I bidraget til at Gribbskov Gymnasium er et særligt sted at være: et sted med et stærk fagligt og kreativt læringsfællesskab. Og det fællesskab vil I altid være en del af.

Nu er I så klar til at skulle stå på egne ben, og I skal finde ud af, hvad I vil efter gymnasiet. Det er helt sikkert ikke let. Men jeg tror på, at I alle finder en vej. Jeg tror nemlig på, at I gerne fortsat vil udvikle både jer selv, hinanden og det samfund, vi lever i.

Hvis man skulle tro på alle de historier, der flourerer i medierne om ungdommen, så ville man måske ikke være så optimistisk. For nogle politikere tror tilsyneladende, at I en generation af unge, der skal styres med hård hånd med masser af regler og lovgivning. Nogle politikere tror, at I helst vil lave så lidt som muligt og snyder, så vandet driver. Eller at I har fravær, fordi I er luddovne og pjækker hele tiden. Eller at I bare vil vise jer frem på sociale medier og flade ud til serier på Netflix. Men de politikere tager fejl. De kender ikke ungdommen. I er hverken snydepelse, dovne eller uambitiøse. I er tværtimod en generation af unge, der både kan og vil selv. Mange af jer har meget høje ambitioner, så høje at I af og til væltes af det præstationspres, I føler.

I er en generation, der elsker fællesskab og sammenhold. Venskaber er ekstremt vigtige for jer. I vedligeholder dem både på de sociale medier og i virkeligheden. Men sørg for, at I ikke lukker jer inde i faste vennegrupper. Giv plads til dem,

der ikke altid får mulighed for at vise deres kvaliteter i fællesskabet. Ingen bør holdes ude af fællesskabet.

Jeg håber, at I vil tænke tilbage på jeres tid på Gribskov Gymnasium som en tid med et særligt sammenhold og en stærk faglighed. Jeg håber, at I også vil finde sådanne faglige fællesskaber på jeres fremtidige uddannelser. Jeg håber, I vil engagere jer i jeres uddannelser og i livet generelt på samme måde, som I har engageret jer socialt i skolens liv, i elevrådet, i festudvalget og i jeres klasser. I har arbejdet fagligt både i timerne og udenfor i f.eks. InterMat, litteraturklubben, klassikerbogklubben, i åbent værksted i billedkunst, til morgentræning, i vores husorkester. Mange af jer har kæmpet med opgaver i forskellige fag i lektiecafeerne og en hel del har underholdt os andre i skolekomedien.

Årets skolekomedie lærte os, at det er fra den italienske Renæssance, at vi har arvet alle de ord, vi kender fra finansverdenen, som f.eks. finansiering, konto, kredit og debet. Det er ord, der er nyttige at kunne, så man ikke ender i fedtefadet pga. hurtige kviklån. Renæssance betyder ”genfødsel”, og var en genopdagelse af den klassiske antikke litteratur og kunst. I *Den Store Danske Encyklopædi* beskrives et ”renæssancemenneske” som ”et individ, der, sikker på eget værd og til tider med kynisme, forfulgte egne mål og drømme”.

”Kynismen” skal man være varsom med. Men det er værd at følge egne drømme og mål. Det er også værd, som et ”renæssancemenneske”, at have et skarpt blik for kunst, arkitektur, litteratur og kultur. Den slags mennesker med indsigt og udsyn er der stadig brug for. Det er mere frugtbart med nuanceret viden, end det er bare at sætte sig selv i centrum, eller i scene, som årets temadag om ”selviscenesættelse” også aktualiserede for hele skolen.

Jeg tænker, at det kan være ok af og til at træde frem på scenen og tage opmærksomheden, men selviscenesættelsen og selvfedmen på de sociale medier kan let tage overhånd. Det er måske sjovt at gå viralt, men hvor sjovt det er, det kommer i den grad an på indholdet. Shitstorme på sociale medier skal man holde sig fra at bidrage til. Pas på jer selv og andre, når I muntre jer på de sociale medier.

I er en del af den såkaldte generation Z, og derfor kaldes I også ”digitalt indfødte”, fordi I er vokset op med internettet som en helt naturlig del af tilværelsen. Det gør jer til noget særligt i forhold til tidligere generationer. Lige på den front overhales I nok hurtigt af Generation Alpha, som man kalder dem,

der er født med en iPad i hånden efter 2010. Men som studenter fra 2019 er I en helt særlig årgang, ikke pga. jeres digitale færdigheder, men fordi I er de sidste, der bliver studenter med 2005 Gymnasireformen. Derfor er I også den sidste årgang, der gennemførte Almen Studieforbereelse, eller som I bedst kender det: AT. I år var emnet i AT: ”Havet”. I kastede jer ud i opgaver med så forskellige titler som: ”Plastik i Havet”, ”Havets moder”, ”Pirateri”, ”Fridykning” og – den oplagte: ”Skørbug på sørejser i 1400 – 1800 tallet”.

Årets AT emne, fik mig til at tænke på alle de metaforer, ordsprog og talemåder som refererer til noget med ”hav” eller ”vand”, og derfor kan jeg ikke modstå fristelsen til at lade dem skylle lidt ud over jer. Jeg vil opfordre jer til, at I nu, hvor I skal vælge jeres næste uddannelse, skal turde bevæge jer ud, hvor I ikke kan bunde; I skal holde hovedet oven vande, skruen i vandet, sætte alle sejl til og sætte en masse skibe i søen. Undervejs skal I værne jer mod billethajer, bolighajer og børshajer. I skal huske, at I ikke skal opføre jer som torsk eller give andre én på torsken. I det hele taget skal I ikke skabe en storm i et glas vand, men slå koldt vand i blodet. Meninger skiller ofte vandene, og det er ikke altid en fordel at snakke som et vandfald. Nogle gange er man bare en dråbe i havet. Det kan både være godt og skidt at være i samme båd som andre, og nogle gange må man forlade den synkende skude. I kommer måske til at opleve lavvande i kassen og må så gå gennem ild og vand. I skal også huske på, at det er helt ok, at noget af og til går i fisk, for man kan ikke altid have det som en fisk i vandet. Og så ikke mere vandpjaskeri.

Til den sidste AT eksamen nogensinde klarede I jer rigtig flot og viste, at I har lært at overskue, anvende og kombinere teorier og metoder fra de tre hovedområder: naturvidenskab, samfundsvidenskab og humaniora. Jeg har med referencen til skolekomedien og den italienske Renæssance allerede slået et slag for humaniora med kunst, kultur og litteratur og for samfundsvidenskaben, som også dækker over økonomi: studiet hvor de finansielle begreber fra Renæssancen bruges med mere eller mindre kløgt. Men det sidste hovedområde: naturvidenskaben, skal naturligvis ikke glemmes.

I sin fremragende lille bog *Seven Brief Lessons on Physics* beskriver Carlo Rovelli fysikken, så man som lægmand får lyst til at lære meget mere. Rovelli forklarer relativitetsteorien, sorte huller og meget mere. Han understreger, at selvom naturvidenskaben har beskrevet mange sammenhænge i naturen, så er der fortsat utrolig meget, vi ved utrolig lidt om. Den tanke kan jeg godt lide.

Som rektor glæder jeg mig over, at vores få, men dygtige, fysik A elever helt sikkert allerede ved alt det, Ravelli skriver om. Da jeg læste hans bog, blev jeg dog ikke kun overrasket over alt det, jeg ikke vidste om fysik. Jeg lærte også nyt i åbningen af bogen, hvor Ravelli skriver: ”I sin ungdom brugte Albert Einstein et år på at daske formålsløst omkring. Du kommer ingen vegne ved ikke at ’spilde’ tid – noget, som forældre til teenagere, desværre har en tendens til at glemme”. Jeg vidste ikke, at selveste Albert Einstein holdt et sabbat- eller fjumreår, og hans måde at gøre det på er måske heller ikke helt normal. Ravelli fortsætter: ”Albert læste Kant og tog til forskellige forelæsninger på universitetet i Pavia: for sin fornøjelses skyld, uden at være indregistreret og uden at skulle tænke på eksamener. Det er således at seriøse videnskabsfolk laves”. Så Einstein fjumrede måske ikke så meget. Han var nysgerrig og lagde derved kimen til sin verdensberømte forskning, allerede inden han var ”seriøst” begyndt. Nu er det nok de færreste studenter, der frivilligt vil bruge deres sabbatår på universitetsforelæsninger for sjov, men opfordringen er hermed givet videre.

Hvis I holder sabbatår, så gør det med nysgerrighed og åbenhed. Så kommer I langt uanset, hvad I finder på at lave efterfølgende. Det burde være ligetil for jer, for som studenter har I netop tilegnet jer den særlige kompetence, som vi kalder almindannelse. Det er en tilgang til verden, der ikke forsvinder, selvom I laver ingenting i noget tid eller ”spilder” tiden. For almindannelsen ligger - uden at I måske er opmærksomme på det - simpelthen indlejret i den måde, som I anskuer verden på. Når I så har ”dasket formålsløst omkring” i noget tid og er klar til at læse videre, så kombineres jeres almene dannelse med jeres studieparathed. Inden I har set jer om, så er det jer, der er de nye videnskabsfolk, de nye forskere, de nye opdagere af ukendte sider af verden – og så kan I jo starte med at løse verdens klimaproblemer!

Verdens kendte og ukendte sider oplever vi i en stribe af øjeblikke. Nogle øjeblikke husker man for evigt (det kunne være jeres AT-eksamen!); andre glemmer man. Kim Larsen har i et interview en gang sagt: ”De smukkeste øjeblikke i ens liv er jo mærkeligt nok, når man glemmer sig selv”. Det kan han have ret i. Det kan være helt rart at glemme sig selv og bare være i øjeblikket. Men ofte har vi alt for travlt med at planlægge og tænke over, hvad vi skal nå, og derfor har vi overhovedet ikke tid til at være i øjeblikket. Netop derfor er det måske en god ide at ”spilde” lidt tid med bare at være.

Hvis I vælger at gøre som mange studenter før jer, så tager I et år, hvor I arbejder og tager ud at rejse. Hvis I gør, så tag disse ord fra Troels Kløvedal om rejsen med på jeres tur. Kløvedal sagde: ”Odysseus’ rejser [Odysseus kender I naturligvis fra oldtidskundskab] handler om at drage ud i verden, møde sin skæbne og finde sin identitet og blive et helt menneske. Og så handler alle rejser om at komme hjem”. Det er en god måde at se på rejsen: som både et møde med verden og et møde med sig selv. Når man så kommer hjem, handler det om, hvordan man forvalter de to møder fremadrettet og bliver et ”helt menneske”. Det sidste kan så tage resten af tilværelsen. Der er ingen lette svar på det, men det er unægtelig en smuk måde at gå til rejser og til livet generelt.

Livet er vel i sig selv en rejse. På den rejse synes jeg, at I skal huske på et helt bestemt ord. Det er et ret kort ord, så selvom I lige nu er trætte efter endt eksamen og fester, og måske mest af alt bare glæder jer til at komme op på vognen med en ølbong og fejre hinanden, så tror jeg på, at I vil kunne huske dagens ord, som er: ”ro”. Det er til at huske, ikke? ”Ro” tænker jeg, er et interessant ord at give jer med, fordi det kan udtrykke en dobbelthed i og med, at det både kan være et substantiv og et verbum (ordklasser – dem husker I naturligvis fra Almen Sprogforståelse). Når ”ro” bruges som substantiv, så kan man kan finde ro, falde til ro og tage det med ro. Der kan blive ro i lejren og man kan slå sig til ro. Når ”ro” bruges som verbum, så kan man ro hurtigt og langsomt eller ro derudaf. Det spændende er altså, at ”ro” både kan beskrive pause og bevægelse. Jeg håber, at I vil nyde begge dele og lære at docere det. Pausen er nødvendig for bevægelsen og omvendt. Det nytter ikke noget at ro derudaf og aldrig finde ro. Omvendt kan man ikke flade ud altid, man er nødt til at røre sig for ikke at falde helt sammen.

I befinder jer lige nu et ganske særligt sted, hvor alt er muligt, og I kan blive til hvad som helst. Jeg foreslå de af jer, der har en drøm, at ro til. Bare giv den gas. Fuld bevægelse. Kæmp for den drøm I har på alle måder og sats alt på et bræt. Ro derudaf. For jer, der endnu ikke har en drøm (og det er måske de fleste), vil jeg anbefale pausen. Tag det med ro. Tænk over, hvad I interesserer jer for. Undersøg mulighederne. Vær åben for indspark. Men tag det roligt, I skal nok nå det. Det haster ikke. Ro på.

Vi bruger også det at finde ro om den allersidste pause: døden. Både Troels Kløvedal og Kim Larsen fandt således ro i 2018. Det gjorde min far desværre også. Derfor bliver det min far, der får lov til at levere det sidste citat i denne tale

til jer. Når jeg som ung skulle til fest, i byen eller på vognetur, som I skal nu, så sagde min far altid de samme kærlige, men lidt formanende ord til mig. Jeg tolkede de ord som hans måde at sige til mig, at jeg skulle passe på mig selv og passe på andre; i det hele taget, tænker jeg, at det var hans måde at bede mig om at opføre mig ordentligt og tage det lidt med ro. Når jeg stod i døren klar til fest og farver, så sagde min far altid roligt og kærligt: ”Pas på hjernecellerne”.

Og med disse ord dimitterer jeg jer hermed som studenter fra Gribskov Gymnasium 2019.

Kilde

Manuskript tilsendt fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kristoffer-hoey-sidenius-translokationstale-2019>